

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 255/06-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. novembra 2006 v senáte zloženom z predsedu Alexandra Bröstla a zo sudcov Jána Auxta a Jána Lubyho v konaní o sťažnosti Š. F., K., zastúpeného advokátom JUDr. Ing. P. H., K., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 289/94 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 15 C 681/94), za účasti Okresného súdu Košice I, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Š. F. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 289/94 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 15 C 681/94) p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Košice I p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 289/94 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. Š. F. n e p r i z n á v a finančné zadosťučinenie.

4. Okresný súd Košice I j e p o v i n n ý uhradiť Š. F. trovy právneho zastúpenia v sume 5 788 Sk (slovom päťtisícšesťstoosemdesiatosem slovenských korún) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Ing. P. H., K., do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. II. ÚS 255/06 z 23. augusta 2006 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Š. F. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 289/94 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 15 C 681/94).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal 22. augusta 1994 spolu s ďalšími dvoma žalobcami okresnému súdu žalobu o odstránenie neoprávnenej stavby, ktorá bola postavená na jeho neoprávnene vyvlastnenom pozemku.

Sťažovateľ uviedol, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo konanie vo veci právoplatne skončené ani napriek sťažnosti na zbytočné prietahy v konaní adresovanej predsedovi okresného súdu doručenej 4. mája 2005.

V sťažnosti sa sťažovateľ domáhal, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy rozhodol, že postupom okresného súdu bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a súčasne žiadal, aby mu ústavný súd priznal finančné zadost'učinenie v sume 80 000 Sk.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním č. Spr 2364/05 doručeným ústavnému súdu 31. októbra 2006, v ktorom sa okrem iného uvádza: „... dňa 22. 8. 1994 podali A. F., Š. F. a M. B. na Obvodnom súde Košice I žalobu o odstránenie neoprávnenej stavby, proti žalovanému T. K. a neskôr žalobu rozšírili aj na žalovaného M. K. Žaloba bola pridelená na vybavenie do oddelenia 15 C (15 C 681/94).

Dňa 6. 4. 1995 bolo žalobcom v 1. až 3. rade doručené tlačivo (vzor 6 O. s. p.) k žiadosti o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov a rovnopis žaloby bol doručený na vyjadrenie protistrane.

Dňa 25. 4. 1995 doručil žalovaný v 1. rade vyjadrenie k žalobe.

Podaním, došlým súdu 12. 2. 1997, žalobcovia doplnili žalobu o alternatívny petit, ktorým žiadali zriadiť vecné bremeno.

Uznesením č. k. 15 C 681/94-11 zo dňa 27. 7. 2000 súd pripustil do konania žalovaného v 2. rade.

Dňa 14. 8. 2000 súd vytýčil termín pojednávania vo veci na 8. 11. 2000.

Dňa 17. 10. 2000 súd preročil termín pojednávania na 17. 1. 2001.

Ďalší termín pojednávania bol 16. 10. 2003 a 1. 4. 2004.

Uznesením č. k. 15 C 289/94-150 zo dňa 11. 11. 2004 súd spojil na spoločné konanie veci 15 C 313/94, 18 C 417/94, 15 C 681/94, 15 C 805/94, 15 C 806/94, 15 C 817/94 a 15 C 821/94, ktoré sa ďalej vedú pod sp. zn. 15 C 289/94.

Predmetom konania je žaloba o odstránenie stavby, resp. o zriadenie vecného bremena za odplatu.

Po skutkovej stránke je vec značne zložitá. Vo veci bolo niekoľkokrát nariadené znalecké dokazovanie.

Vo veci som zistil aj obdobia nečinnosti súdu a to od 6. 4. 1995 do 27. 7. 2000 a od 17. 1. 2001 do 16. 10. 2003. Od 16. 10. 2003 súd vo veci pravidelne koná.

K sťažnosti pána Š. F. chcem dodať, že ten už obdržal finančné zadostučinenie Nálezom Ústavného súdu č. II. ÚS 95/06-48 vo výške 80.000,- Sk.

Keďže v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 289/94 je spojených ďalších 10 konaní, v ktorých vystupujú totožní účastníci, bolo by v rozpore s dobrými mravmi, aby boli odškodňovaní za prietahy v každom konaní samostatne.“

Ústavný súd z vyžiadaného súdneho spisu zistil v zásade rovnaké skutočnosti, ako vo svojom vyjadrení uviedol okresný súd.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...“

Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...“

Ústavný súd si pri výklade „základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čo platí aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pôvodne pod sp. zn. 15 C 681/94 a neskôr pod sp. zn. 15 C 289/94 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokovávanej veci.

1. Predmetom konania pred okresným súdom je sťažovateľom (a ďalšími dvoma žalobcami) uplatnený nárok na odstránenie neoprávnenej stavby, resp. alternatívne zriadenie vecného bremena. Vzhľadom na nutnosť nariadenia znaleckého dokazovania, ako aj so zreteľom na vstupovanie ďalších účastníkov do konania v súvislosti s právnym nástupníctvom po zomrelých žalobcoch možno napadnuté konanie považovať po vecnej stránke za skutkovo zložitejšie. Touto vecnou zložitosťou však nemožno ospravedlniť rozsiahlu nečinnosť okresného súdu bližšie špecifikovanú na inom mieste tohto nálezu. Na vec, ktorá je po skutkovej stránke „značne zložitá“, poukázal aj predseda okresného súdu vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 31. októbra 2006. Preskúmané konanie nemožno podľa názoru ústavného súdu kvalifikovať ako zložité po právnej stránke, pretože výklad a používanie právnej úpravy vzťahujúcej sa na daný prípad sú stabilizované v judikatúre všeobecných súdov.

2. Čo sa týka ďalšieho kritéria, použitím ktorého ústavný súd posudzoval existenciu zbytočných prietáhov v napadnutom konaní (správanie sťažovateľa ako účastníka súdneho konania v procesnom postavení jedného zo žalobcov), ústavný súd nezistil takú závažnú skutočnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ťarchu sťažovateľa pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prietahom.

3. Pokiaľ ide o postup okresného súdu v posudzovanom konaní, ústavný súd prihliadal na § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Z dosiaľ vykonaných úkonov okresného súdu vyplýva, že okresný súd bol v spore sťažovateľa v podstate nečinný. Nečinnosť súdu charakterizuje konanie vedené pod sp. zn. 15 C 289/94 ako celok, a preto ústavný súd nepovažuje za potrebné hodnotiť sporadické úkony súdu (nariadenie pojednávania po 6 rokoch, nariadenie znaleckého dokazovania po viac ako 10 rokoch, atď.).

Doba nečinnosti okresného súdu v konaní do vydania tohto nálezu predstavuje deväť rokov. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 289/94 došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie“.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal aj o priznanie finančného zadost'učinenia v sume 80 000 Sk z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že sťažovateľ bol pôvodne, pred rozhodnutím okresného súdu o spojení vecí na spoločné konanie z 11. novembra 2004, účastníkom dvoch konaní vedených okresným súdom pred spojením pod samostatnými spisovými značkami.

Sťažovateľ v oboch konaniach vystupoval na strane žalobcu (resp. jedného zo žalobcov), pričom sa domáhal rovnakých nárokov (odstránenia neoprávnenej stavby) voči tým istým odporcom, odlišné bolo iba číslo parcely, na ktorej je neoprávnená stavba postavená.

Vzhľadom na to, že ústavný súd už nálezom sp. zn. II. ÚS 95/06 priznal sťažovateľovi finančné zadost'učinenie za zbytočné priesťahy v konaní sp. zn. 15 C 289/94 v sume 80 000 Sk, teda predmetná sťažnosť sa týka zbytočných priesťahov v tom istom konaní, ibaže v súvislosti s inou nehnuteľnosťou (pozemkom), ústavný súd považoval v tomto prípade výrok o porušení základného práva sťažovateľa, výrok ktorým prikázal

v predmetnej veci konať bez zbytočných prietáhov a výrok, ktorým mu priznal úhradu trov právneho zastúpenia za dostatočnú ochranu jeho základného práva, a preto rozhodol tak, ako je to uvedené v bode 3 výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. Ing. P. H. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2005, ktorá bola 16 381 Sk. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a spísanie sťažnosti a jej podanie) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to vo výške 2 730 Sk (za jeden úkon právnej služby) a 2 x 164 Sk režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Úhrada bola priznaná v celkovej sume 5 788 Sk. Ústavný súd vo zvyšnej časti návrhu týkajúceho sa trov konania nevyhovel.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2006